

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

7. veljače 2018.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Uredba (EU) 2015/751 – Međubankovne naknade za kartične platne transakcije – Članak 1. stavak 5. – Izjednačavanje trostrane kartične platne sheme s četverostranom – Pretpostavke – Izdavanje kartičnih platnih instrumenata trostrane kartične platne sheme ‚s *co-branding* partnerom ili preko zastupnika’ – Članak 2. točka 18. – Pojam ‚trostrana kartična platna shema’ – Valjanost”

U predmetu C-304/16,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division (Administrative Court) (Visoki sud, Engleska i Wales, Odjel *Queen’s Bench*, Upravni sud, Ujedinjena Kraljevina), odlukom od 11. travnja 2016., koju je Sud zaprimio 30. svibnja 2016., u postupku

The Queen, na zahtjev:

American Express Company

protiv

The Lords Commissioners of Her Majesty’s Treasury,

uz sudjelovanje:

Diners Club International Limited,

MasterCard Europe SA,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednica vijeća, C. G. Fernlund, J.-C. Bonichot, S. Rodin i E. Regan (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajnik: C. Strömholm, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 27. travnja 2017.,

* Jezik postupka: engleski

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za American Express Company, J. Turner, QC, J. Holmes, QC, L. John, *barrister*, I. Taylor, H. Ware i J. Slade, *solicitors*,
- za MasterCard Europe SA, P. Harrison, S. Kinsella i K. Le Croy, *solicitors*, S. Pitt i J. Bedford, *advocates*,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, M. Holt, D. Robertson, J. Kraehling i C. Crane, u svojstvu agenata, uz asistenciju G. Facenne i M. Hall, QC,
- za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes, M. Figueiredo, M. Rebelo i G. Fonseca, u svojstvu agenata,
- za Europski parlament, P. Schonard i A. Tamás, u svojstvu agenata,
- za Vijeće Europske unije, J. Bauerschmidt, I. Gurov i E. Moro, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, H. Tserepa-Lacombe, J. Samnadda i T. Scharf, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 6. srpnja 2017.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje i ocjenu valjanosti članka 1. stavka 5. i članka 2. točke 18. te tumačenje članka 2. točke 2. Uredbe (EU) 2015/751 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o međubankovnim naknadama za platne transakcije na temelju kartica (SL 2015., L 123, str. 1.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva American Express Company i Lords Commissioners of Her Majesty's Treasury (povjerenici Državne riznice, Ujedinjena Kraljevina, u daljnjem tekstu: nacionalno tijelo) u vezi s okolnostima u kojima se prema članku 1. stavku 5. te uredbe trostrane kartične platne sheme moraju smatrati četverostranim kartičnim platnim shemama.

Pravni okvir

Uredba 2015/751

- 3 U uvodnim izjavama 10., 28., 29. i 43. Uredbe 2015/751 određeno je:

„(10) [...] Osim dosljednom primjenom pravila o tržišnom natjecanju na međubankovne naknade, uređivanjem tih naknada poboljšalo bi se funkcioniranje unutarnjeg tržišta i doprinijelo smanjenju transakcijskih troškova za potrošače.

[...]

- (28) Platne transakcije na temelju kartica obično se provode na temelju dvaju glavnih poslovnih modela, takozvanih 'trostranih kartičnih platnih shema' (imatelj kartice – shema koja prihvaća i izdaje – trgovac) i 'četverostranih kartičnih platnih shema' (imatelj kartice – banka izdavateljica – banka prihvatiteljica – trgovac). Mnoge četverostrane kartične platne sheme koriste se eksplicitnom međubankovnom naknadom, uglavnom višestranom. Kako bi se uvažilo postojanje

implicitnih međubankovnih naknada i doprinijelo stvaranju ujednačenih uvjeta [tržišnog natjecanja], trostrane kartične platne sheme u kojima se pružatelji platnih usluga koriste kao izdavatelji ili prihvatitelji trebalo bi promatrati na isti način kao četverostrane kartične platne sheme te bi se one trebale pridržavati istih pravila, dok bi se [mjere za] transparentnost i druge mjere koje se odnose na pravila poslovanja trebal[e] primjenjivati na sve pružatelje. Međutim, uzimajući u obzir posebnosti koje postoje za takve trostrane sheme, prikladno je omogućiti prijelazno razdoblje tijekom kojeg države članice mogu odlučiti ne primjenjivati pravila o gornjoj granici međubankovnih naknada ako takve sheme imaju vrlo ograničeni tržišni udio u dotičnoj državi članici.

- (29) Usluga izdavanja temelji se na ugovornom odnosu između izdavatelja platnog instrumenta i platitelja, neovisno o tome drži li izdavatelj novčana sredstva u ime platitelja. Izdavatelj platitelju stavlja na raspolaganje platne kartice, odobrava transakcije na terminalima ili ekvivalentnim uređajima te može prihvatitelju jamčiti plaćanje za transakcije koje su u skladu s pravilima relevantne sheme. Stoga sama distribucija platnih kartica ili tehničke usluge, poput obrade i pohrane podataka, ne predstavlja izdavanje.

[...]

- (43) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, to jest utvrđivanje jedinstvenih zahtjeva za platne transakcije na temelju kartica te internetska i mobilna plaćanja na temelju kartica, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog svojeg opsega oni na bolji način mogu ostvariti na razini [Europske unije], Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. [...]"

- 4 Člankom 1. Uredbe 2015/751, naslovljenim „Područje primjene”, koji se nalazi u njezinu poglavlju I., naslovljenom „Opće odredbe”, propisano je:

„[...]

3. Poglavlje II. ne primjenjuje se na sljedeće:

[...]

- (c) transakcije platnim karticama koje su izdale trostrane kartične platne sheme.

4. Članak 7. ne primjenjuje se na trostrane kartične platne sheme.

5. Kada trostrana kartična platna shema ovlasti druge pružatelje platnih usluga za izdavanje platnih instrumenata na temelju kartica ili prihvaćanje platnih transakcija na temelju kartica, ili oboje, ili izdaje platne instrumente na temelju kartica s *co-branding* partnerom ili putem zastupnika, to se smatra četverostranom kartičnom platnom shemom. Međutim, do 9. prosinca 2018. kod nacionalnih platnih transakcija na takvu trostranu kartičnu platnu shemu može se primijeniti izuzeće od obveza u okviru poglavlja II., pod uvjetom da platne transakcije na temelju kartica izvršene u državi članici u okviru takve trostrane kartične platne sheme godišnje ne premašuju 3 % vrijednosti svih platnih transakcija na temelju kartica izvršenih u toj državi članici.”

- 5 U članku 2. te uredbe, naslovljenom „Definicije”, stoji:

„Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

[...]

2. ‚izdavatelj‘ znači pružatelj platnih usluga koji se ugovorom obvezuje platitelju dati platni instrument za iniciranje i obradu platiteljevih platnih transakcija na temelju kartica;

[...]

10. ‚međubankovna naknada‘ znači naknada koja se izravno ili neizravno (tj. preko treće strane) plaća za svaku transakciju između izdavatelja i prihvatitelja uključenih u platnu transakciju na temelju kartica. Neto nadoknada ili druga dogovorena naknada smatra se dijelom međubankovne naknade;

11. ‚neto nadoknada‘ znači ukupan neto iznos plaćanja, popusta ili poticaja koje je izdavatelj primio od kartične platne sheme, prihvatitelja ili bilo kojeg drugog posrednika u vezi s platnim transakcijama na temelju kartica ili povezanim aktivnostima;

[...]

17. ‚četverostrana kartična platna shema‘ znači kartična platna shema u kojoj se platne transakcije na temelju kartica izvršavaju s računa za plaćanje platitelja na račun za plaćanje primatelja plaćanja uz posredovanje sheme, izdavatelja (na strani platitelja) i prihvatitelja (na strani primatelja plaćanja);

18. ‚trostrana kartična platna shema‘ znači kartična platna shema u kojoj sama shema pruža usluge prihvaćanja i izdavanja, a platne transakcije na temelju kartica izvršavaju se s računa za plaćanje platitelja u korist računa za plaćanje primatelja plaćanja unutar sheme. Kada trostrana kartična platna shema ovlasti druge pružatelje platnih usluga za izdavanje platnih instrumenata na temelju kartica ili prihvaćanje platnih transakcija na temelju kartica, ili oboje, ili izdaje platne instrumente na temelju kartica s *co-branding* partnerom ili preko zastupnika, to se smatra četverostranom kartičnom platnom shemom;

[...]

24. ‚pružatelj platnih usluga‘ znači bilo koja fizička ili pravna osoba ovlaštena za pružanje platnih usluga navedenih u Prilogu Direktivi 2007/64/EZ [Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu i o izmjeni direktiva 97/7/EZ, 2002/65/EZ, 2005/60/EZ i 2006/48/EZ te stavljanju izvan snage Direktive 97/5/EZ (SL 2007., L 319, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 2., str. 172.)] ili priznata kao izdavatelj elektroničkog novca u skladu s člankom 1. stavkom 1. Direktive 2009/110/EZ [Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (SL 2009., L 267, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 11., str. 94.)]. Pružatelj platnih usluga može biti izdavatelj ili prihvatitelj ili oboje;

[...]

28. ‚izvršitelj obrade‘ (*processing entity*) znači svaka fizička ili pravna osoba koja pruža usluge obrade platnih transakcija;

[...]

30. ‚platni brend‘ znači materijalni ili digitalni naziv, termin, znak, simbol ili njihova kombinacija, kojima je moguće naznačiti prema kojoj se kartičnoj platnoj shemi izvršavaju platne transakcije na temelju kartica;

[...]

32. „*co-branding*“ znači uključivanje barem jednog platnog brenda i barem jednog neplatnog brenda na isti platni instrument na temelju kartica;

[...]”

6 Članci 3. i 4. Uredbe 2015/751, koji se nalaze u njezinu poglavlju II., naslovljenom „Međubankovne naknade“, tiču se međubankovnih naknada za transakcije potrošačkom debitnom i kreditnom karticom.

7 Člankom 5. te uredbe, naslovljenim „Zabrana zaobilaženja“, koji se također nalazi u poglavlju II., propisano je:

„Za potrebe primjene gornjih granica iz članaka 3. i 4., sve dogovorene naknade, uključujući neto nadoknadu, s istom svrhom ili učinkom kao međubankovne naknade, koje izdavatelj primi od kartične platne sheme, prihvatitelja ili bilo kojeg drugog posrednika u vezi s platnim transakcijama ili povezanim aktivnostima smatraju se dijelom međubankovne naknade.”

8 Člancima 6. do 12. Uredbe 2015/751, koji se nalaze u njezinu poglavlju III., naslovljenom „Pravila poslovanja“, predviđene su obveze u pogledu kartičnih platnih transakcija.

9 Članak 7., naslovljen „Razdvajanje kartične platne sheme i izvršitelja obrade“, glasi:

„1. Kartične platne sheme i izvršitelji obrade:

- (a) moraju biti neovisni u smislu računovodstva, ustroja i postupaka donošenja odluka;
- (b) ne smiju prikazivati skupno cijene za aktivnosti kartične platne sheme i aktivnosti obrade te ne smiju provoditi unakrsno subvencioniranje takvih aktivnosti;
- (c) ni na koji način ne smiju raditi razliku između svojih društava kćeri ili imatelja udjela s jedne strane te korisnika kartičnih platnih shema i drugih ugovornih partnera s druge strane, a osobito ne smiju uvjetovati ugovornom partneru pružanje bilo koje usluge koju nude prihvaćanjem bilo koje druge usluge koju nude.

2. Nadležno tijelo države članice u kojoj se nalazi registrirano sjedište sheme može od kartične platne sheme zahtijevati neovisno izvješće kojim se potvrđuje njezina usklađenost sa stavkom 1.

3. Kartične platne sheme predviđaju mogućnost da poruka o autorizaciji i poruka o obračunu pojedinačne platne transakcije na temelju kartica budu razdvojene te da ih obrađuju različiti izvršitelji obrade.

4. Zabranjuje se svaka teritorijalna diskriminacija u pravilima o obradi koja primjenjuju kartične platne sheme.

5. Izvršitelji obrade unutar Unije osiguravaju tehničku interoperabilnost svojeg sustava s drugim sustavima izvršitelja obrade unutar Unije upotrebom normi koje donose međunarodna ili europska tijela za normizaciju. Osim toga, kartične platne sheme ne donose niti primjenjuju pravila poslovanja kojima se ograničava interoperabilnost među izvršiteljima obrade unutar Unije.

[...]”

- 10 U poglavlju IV. Uredbe 2015/751, naslovljenom „Završne odredbe”, nalaze se članci 13. do 18. Prema članku 13., naslovljenom „Nadležna tijela”:

„1. Države članice imenuju nadležna tijela koja su ovlaštena za osiguranje provedbe ove Uredbe te kojima su dodijeljene ovlasti za istragu i provedbu.

[...]

6. Države članice od nadležnih tijela zahtijevaju da djelotvorno prate usklađenost s ovom Uredbom, uključujući suzbijanje pokušaja pružatelja platnih usluga da zaobiđu ovu Uredbu, te da poduzmu sve potrebne mjere kako bi se osigurala takva usklađenost.”

- 11 Člankom 14. stavkom 1. te uredbe, naslovljenim „Sankcije”, određeno je:

„Države članice utvrđuju sankcije koje [pravila o sankcijama koja] se primjenjuju u slučaju kršenja ove Uredbe i poduzimaju sve mjere potrebne za osiguravanje njihove primjene.”

- 12 Na temelju članka 18. navedene uredbe, naslovljenog „Stupanje na snagu”:

„1. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

2. Primjenjuje se od 8. lipnja 2015., osim članaka 3., 4., 6. i 12., koji se primjenjuju od 9. prosinca 2015., i članaka 7., 8., 9. i 10. koji se primjenjuju od 9. lipnja 2016.”

Direktiva (EU) 2015/2366

- 13 Uvodne izjave 2. i 6. Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL 2015., L 337, str. 35.) glase:

„(2) Revidirani pravni okvir Unije o platnim uslugama nadopunjuje se Uredbom [2015/751]. [...]

[...]

(6) Trebalo bi utvrditi nova pravila kako bi se ispunile regulatorne praznine, istodobno pružajući više pravne jasnoće i osiguravajući dosljednu primjenu zakonodavnog okvira širom Unije. [...]

- 14 Člankom 1. stavkom 1. te direktive, naslovljenim „Predmet”, koji se nalazi u njezinoj glavi I., naslovljenoj „Predmet, područje primjene i definicije”, propisano je:

„Ovom se Direktivom utvrđuju pravila u skladu s kojima države članice razlikuju sljedeće kategorije pružatelja platnih usluga:

[...]

(d) institucije za platni promet;

[...]”

15 Članak 4. te direktive, pod naslovom „Definicije”, određuje:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[...]

3. ‚platna usluga’ znači bilo koja od poslovnih aktivnosti navedenih u Prilogu I.;

4. ‚institucija za platni promet’ znači pravna osoba koja je dobila odobrenje u skladu s člankom 11. za pružanje i obavljanje platnih usluga širom Unije;

[...]

38. ‚zastupnik’ znači fizička ili pravna osoba koja djeluje u ime institucije za platni promet pri pružanju platnih usluga;

[...]”

16 Iz priloga I. Direktivi 2015/2366, naslovljenog „Platne usluge”, proizlazi da se u platne usluge obuhvaćene njezinim člankom 4. točkom 3. ubraja „[i]zdavanje platnih instrumenata i/ili prihvaćanje platnih transakcija”.

Glavni postupak i prethodna pitanja

17 Iz odluke kojom su upućena prethodna pitanja proizlazi da je American Express međunarodno uslužno trgovačko društvo koje, uz potporu svojih konsolidiranih društava kćeri, potrošačima i poslovnim subjektima pruža platne usluge, usluge putovanja, mjenjačke usluge i usluge platformi vjernosti. Također se bavi djelatnošću izdavanja i prihvaćanja kartica u cijelom svijetu, uključujući Uniju. American Express sa svojim društvima kćerima upravlja trostranom kartičnom platnom shemom American Express (u daljnjem tekstu: Amex). Ta je shema sklopila ugovore o *co-brandingu* i pružanju usluga u Uniji, što bi – ovisno o odgovoru Suda na pitanje tumačenja članka 1. stavka 5. i članka 2. točke 18. Uredbe 2015/751 – moglo dovesti do toga da će velik broj transakcija koje ta shema izvršava biti obuhvaćen navedenom uredbom na temelju proširenja u pogledu *co-brandinga* ili zastupnika, predviđenog u njezinu članku 1. stavku 5.

18 Nacionalno tijelo upravlja Her Majesty’s Treasuryjem (Državna riznica, Ujedinjena Kraljevina). Na potonjem je tijelu krajnja odgovornost za ispunjavanje obveza koje u skladu s člancima 13. i 14. Uredbe 2015/751 Ujedinjena Kraljevina Velike Britanije i Sjeverne Irske ima u pogledu njezine primjene i bilo kojeg oblika provedbe, uključujući utvrđivanje sustava sankcija za povrede njezinih odredaba.

19 American Express zatražio je od suda koji je uputio zahtjev odobrenje za pokretanje postupka sudskog preispitivanja zakonitosti (*judicial review*) „namjere i/ili obveze [nacionalnog tijela] da primijeni ili na bilo koji način provede proširenje u pogledu *co-brandinga* i/ili zastupnika”. Taj je sud odobrio pokretanje navedenog postupka.

20 Sud koji je uputio zahtjev nije siguran treba li smatrati da trostrana kartična platna shema izdaje kartične platne instrumente s *co-branding* partnerom ili preko zastupnika, u smislu članka 1. stavka 5. i članka 2. točke 18. Uredbe 2015/751, samo zato što je s njim sklopila ugovor, neovisno o tome je li taj partner ili zastupnik zaseban pružatelj platnih usluga koji izdaje platne kartice, ili, naprotiv, treba smatrati da trostrana kartična platna shema tako djeluje jedino ako je sam taj partner ili zastupnik pružatelj platnih usluga i u okviru trostrane kartične platne sheme nastupa kao izdavatelj u smislu članka 2. točke 2. te uredbe.

- 21 Usto, prema mišljenju tog suda, ako članak 1. stavak 5. i članak 2. točku 18. Uredbe 2015/751 treba tumačiti na način da se mora smatrati da trostrana kartična platna shema izdaje kartične platne instrumente s *co-branding* partnerom ili preko zastupnika u smislu tih odredaba, čak i kada trostrana kartična platna shema ostaje izdavatelj i angažira treću osobu za obavljanje jedne ili više pomoćnih funkcija radi podrške svojoj djelatnosti izdavanja, tada bi bilo potrebno odlučiti o argumentu American Expressa prema kojem su navedene odredbe nevaljane zbog nepostojanja obrazloženja, očite pogreške u ocjeni i povrede načela proporcionalnosti.
- 22 U tim je okolnostima High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (Visoki sud, Engleska i Wales, Odjel *Queen's Bench*, Upravni sud, Ujedinjena Kraljevina) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Primjenjuje li se zahtjev iz članka 1. stavka 5. i članka 2. točke 18. [Uredbe 2015/751] da se trostrana kartična platna shema koja izdaje kartične platne instrumente s *co-branding* partnerom ili preko zastupnika smatra četverostranom kartičnom platnom shemom samo ako *co-branding* partner ili zastupnik djeluje kao ‚izdavatelj‘ u smislu članka 2. točke 2. i uvodne izjave 29. [te uredbe] (to jest kada je navedeni partner ili zastupnik u ugovornom odnosu s platiteljem kojim se obvezuje platitelju dati platni instrument za iniciranje i obradu platiteljevih kartičnih platnih transakcija)?
2. Ako je odgovor na prvo pitanje negativan, jesu li članak 1. stavak 5. i članak 2. točka 18. [Uredbe 2015/751] nevaljani u dijelu u kojem određuju da se takvi aranžmani smatraju četverostranom kartičnom platnom shemom, na temelju:
- (a) nepostojanja obrazloženja u skladu s člankom 296. UFEU-a;
 - (b) očite pogreške u ocjeni; i/ili
 - (c) povrede načela proporcionalnosti?”

Zahtjev za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka

- 23 Aktom podnesenim tajništvu Suda 27. srpnja 2017. American Express zahtijevao je da se odredi ponovno otvaranje usmenog dijela postupka.
- 24 U prilog zahtjevu ističe da je analiza koju je izložio nezavisni odvjetnik u svojem mišljenju pogrešna jer zanemaruje određene bitne definicije iz Uredbe 2015/751 i Direktive 2015/2366, premda se ta dva zakonodavna akta međusobno nadopunjavaju i dio su istog zakonodavnog paketa, u pogledu čega se slažu sve stranke koje su sudjelovale u postupku. Iz te je analize vidljivo pogrešno razumijevanje dosega članka 5. te uredbe, a osobito pojma „posrednik” koji se u njemu navodi. Usto, što se tiče točke 98. njegova mišljenja, tekst koji u njoj stoji ili je nepotpun ili su razlozi koji su u njemu izloženi proturječni. Na kraju, tumačenjem navedene uredbe koje je predložio nezavisni odvjetnik znatno se više proširuje njezino područje primjene nego što bi to bio slučaj na temelju bilo kojeg drugog tumačenja stranaka koje su sudjelovale u postupku pred Sudom.
- 25 Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da Sud može, po službenoj dužnosti ili na prijedlog nezavisnog odvjetnika ili pak na zahtjev stranaka, odrediti ponovno otvaranje usmenog dijela postupka, sukladno članku 83. Poslovnika, ako smatra da stvar nije dovoljno razjašnjena ili da je u predmetu potrebno odlučiti na temelju argumenta o kojem se nije raspravljalo među strankama. Nasuprot tomu, Statut Suda Europske unije i Poslovnik ne predviđaju mogućnost da stranke podnose očitovanja na mišljenje nezavisnog odvjetnika (presuda od 28. ožujka 2017., Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, t. 41. i navedena sudska praksa).

- 26 U konkretnom slučaju American Express u prilog svojem zahtjevu za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka u bitnome samo kritizira tumačenje Uredbe 2015/751 koje je nezavisni odvjetnik dao u svojem mišljenju. Međutim, takav razlog nije među onima koji, s obzirom na sudsku praksu navedenu u prethodnoj točki, mogu opravdati ponovno otvaranje usmenog dijela postupka.
- 27 Štoviše, o doseg u odredaba Uredbe 2015/751, čije je tumačenje predmet prvog prethodnog pitanja, raspravljalo se u okviru pisanog dijela postupka i na raspravi.
- 28 U tim okolnostima, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, Sud smatra da u predmetnom slučaju raspolaže svim potrebnim elementima za davanje odgovora na pitanja koja mu je postavio sud koji je uputio zahtjev i da su svi argumenti relevantni za odlučivanje u ovom predmetu raspravljeni među strankama.
- 29 Slijedom toga, treba odbiti zahtjev za ponovno otvaranje usmenog dijela postupka.

O prethodnim pitanjima

Dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku

- 30 Europski parlament, Vijeće Europske unije i Europska komisija tvrde da je zahtjev za prethodnu odluku u cijelosti nedopušten jer, kao prvo, ne postoji stvaran spor između stranaka glavnog postupka, kao drugo, nacionalni sud u svojoj odluci o upućivanju zahtjeva nije pružio minimalne potrebne elemente – s obzirom na to da ne navodi relevantne činjenične elemente ni razloge koji su ga naveli na to da postavi pitanje o tumačenju i valjanosti odredaba o kojima je riječ u glavnom postupku – i, kao treće, tužba kojom se u glavnom postupku zahtijeva ocjena zakonitosti „namjere i/ili obveze” nacionalnog tijela da primijeni ili provede te odredbe sredstvo je za zaobilazanje sustava pravnih sredstava uspostavljenog UFEU-om.
- 31 U tom pogledu na samom početku valja podsjetiti da je isključivo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da, uvažavajući posebnosti predmeta, ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Posljedično, s obzirom na to da se upućena pitanja odnose na tumačenje ili ocjenu valjanosti određenog pravnog pravila Unije, Sud je načelno dužan donijeti odluku (presuda od 16. lipnja 2015., Gauweiler i dr., C-62/14, EU:C:2015:400, t. 24.).
- 32 Slijedom toga, pitanja koja se odnose na pravo Unije uživaju pretpostavku relevantnosti. Sud može odbiti odlučiti o zahtjevu za prethodnu odluku nacionalnog suda samo ako je očito da zatraženo tumačenje ili ocjena valjanosti pravnog pravila Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima kako bi mogao dati koristan odgovor na upućena pitanja (presuda od 16. lipnja 2015., Gauweiler i dr., C-62/14, EU:C:2015:400, t. 25.).
- 33 Kao prvo, što se tiče stvarne naravi spora u glavnom postupku, valja primijetiti da American Express tužbom od suda koji je pokrenuo prethodni postupak zahtijeva ocjenu zakonitosti „namjere i/ili obveze” nacionalnog tijela da primijeni ili provede sporne odredbe. U tom pogledu iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je među strankama u glavnom postupku sporno pitanje osnovanosti te tužbe. Budući da je sud koji je uputio zahtjev pozvan razriješiti to neslaganje i da prema njegovu mišljenju postoji stvaran spor između stranaka glavnog postupka u pogledu tumačenja i valjanosti predmetnih odredaba uredbe, nije očito da spor u glavnom postupku nije stvaran (vidjeti analogijom presude od 10. prosinca 2002., British American Tobacco (Investments) i Imperial Tobacco, C-491/01, EU:C:2002:741, t. 36. i 38. i od 4. svibnja 2016., Pillbox 38, C-477/14, EU:C:2016:324, t. 17.).

- 34 U preostalom dijelu argumenti kojima se dokazuje umjetna narav spora u glavnom postupku, a koji se temelje na činjenici da ne postoji ni radnja ni propust državne uprave koji bi mogli poslužiti kao osnova za tužbu radi ocjene zakonitosti, temelje se na osporavanju dopuštenosti tužbe o kojoj je riječ u glavnom postupku i činjenične ocjene nacionalnog suda u pogledu primjene kriterija utvrđenih nacionalnim pravom. Međutim, nije na Sudu ni da dovede u pitanje tu ocjenu, koja je u okviru predmetnog postupka u nadležnosti nacionalnog suda, ni da provjerava je li zahtjev za prethodnu odluku upućen u skladu s nacionalnim pravilima o organizaciji sudova i sudskim postupcima. Ti argumenti ne mogu stoga biti dovoljni za obaranje pretpostavke relevantnosti navedene u točki 32. ove presude (vidjeti analogijom presudu od 16. lipnja 2015., Gauweiler i dr., C-62/14, EU:C:2015:400, t. 26.)
- 35 Kao drugo, u pogledu argumenta da sud koji je uputio zahtjev nije naveo ni relevantne činjenice ni razloge koji su ga naveli na to da uputi pitanje o tumačenju i valjanosti odredaba o kojima je riječ u glavnom postupku, s jedne strane, valja istaknuti da prema članku 94. točki (a) Poslovnika svaki zahtjev za prethodnu odluku mora sadržavati „sažeti prikaz predmeta spora i relevantne činjenice kako ih je utvrdio sud koji je uputio zahtjev ili barem prikaz činjeničnih okolnosti na kojima se temelje pitanja”.
- 36 U tom pogledu dovoljno je da iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi predmet spora u glavnom postupku i njegove glavne implikacije za pravni poredak Unije, kako bi se državama članicama i drugim zainteresiranim osobama omogućilo podnošenje očitovanja sukladno članku 23. Statuta Suda Europske unije i učinkovito sudjelovanje u postupku pred tim sudom (presuda od 8. rujna 2009., Liga Portuguesa de Futebol Profissional i Bwin International, C-42/07, EU:C:2009:519, t. 41. i navedena sudska praksa).
- 37 U ovom slučaju iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je Amex trostrana kartična platna shema u smislu članka 2. točke 18. Uredbe 2015/751 i da je sklopio ugovore o *co-brandingu* i pružanju usluga u Uniji. Međutim, zbog tih ugovora – ovisno o odgovorima Suda na prethodna pitanja – velik bi broj transakcija koje on obavlja mogao biti obuhvaćen Uredbom 2015/751, u skladu s njezinim člankom 1. stavkom 5.
- 38 Zato se u zahtjevu za prethodnu odluku kratko, ali precizno objašnjavaju razlog i priroda spora u glavnom postupku, čiji ishod, kako smatra taj sud, ovisi o tumačenju i ocjeni valjanosti tih odredaba. Iz navedenoga slijedi da je sud koji je uputio zahtjev na zadovoljavajući način definirao činjenični i pravni okvir svojeg zahtjeva za tumačenje prava Unije, kako bi Sudu omogućio da na njega korisno odgovori (vidjeti analogijom presudu od 7. srpnja 2016., Genentech, C-567/14, EU:C:2016:526, t. 27.).
- 39 Što se tiče, s druge strane, pitanja je li sud koji je uputio zahtjev dovoljno izložio razloge koji su ga naveli na to da postavi pitanje o tumačenju i valjanosti odredaba o kojima je riječ u glavnom postupku, treba istaknuti da iz duha suradnje koji treba prevladavati u prethodnom postupku zapravo proizlazi da je nužno da nacionalni sud u odluci o upućivanju zahtjeva navede točne razloge zbog kojih smatra da je odgovor na njegova pitanja o tumačenju ili valjanosti određenih odredaba prava Unije nužan za rješenje spora (vidjeti u tom smislu presudu od 4. svibnja 2016., Pillbox 38, C-477/14, EU:C:2016:324, t. 24. i navedenu sudsku praksu).
- 40 Zato je važno da nacionalni sud posebno navede točne razloge koji su ga naveli na postavljanje pitanja o tumačenju ili valjanosti određenih odredaba prava Unije i da izloži razloge nevaljanosti koji mu se, posljedično, čine da bi mogli biti prihvaćeni. Takav zahtjev također proizlazi iz članka 94. točke (c) Poslovnika (vidjeti u tom smislu presudu od 4. svibnja 2016., Pillbox 38, C-477/14, EU:C:2016:324, t. 25. i navedenu sudsku praksu).

- 41 U konkretnom slučaju sud je u svojem zahtjevu za prethodnu odluku, navodeći argumente koje su s tim u vezi istaknule stranke glavnog postupka, napomenuo da je tumačenje određenih odredaba Uredbe 2015/751 nejasno. Isto tako, naglasio je da će Sud, ovisno o tome koje će tumačenje tih odredaba prihvatiti, morati donijeti odluku o razlozima nevaljanosti na koje se pozvao American Express.
- 42 Slijedom toga, sud koji je uputio zahtjev smatra ne samo da argumenti koje su iznijele stranke glavnog postupka povlače pitanje tumačenja, na koje je odgovor nejasan, nego i da se mogu prihvatiti razlozi nevaljanosti na koje se pozvao American Express, a koji su navedeni u odluci o upućivanju prethodnog pitanja.
- 43 Kao treće, što se tiče argumenta da je pokretanje postupka radi ocjene zakonitosti „namjere i/ili obveze” nacionalnog tijela da primijeni ili provede Uredbu 2015/751 sredstvo za zaobilaženje sustava pravnih sredstava uspostavljenog UFEU-om, a osobito u pogledu primjedbe Parlamenta prema kojoj u ovom slučaju to tijelo nije usvojilo nikakvu mjeru protiv Amexa, valja podsjetiti da je u odnosu na nekoliko zahtjeva za prethodnu odluku u vezi s tumačenjem i/ili valjanošću akata sekundarnog prava koji su podneseni u okviru takvih postupaka radi ocjene zakonitosti Sud već utvrdio da su dopušteni, među ostalim, u predmetima u kojima su donesene presude od 10. prosinca 2002., *British American Tobacco (Investments) i Imperial Tobacco* (C-491/01, EU:C:2002:741), od 3. lipnja 2008., *Intertanko i dr.* (C-308/06, EU:C:2008:312), od 8. srpnja 2010., *Afton Chemical* (C-343/09, EU:C:2010:419), od 4. svibnja 2016., *Pillbox 38* (C-477/14, EU:C:2016:324) i od 4. svibnja 2016., *Philip Morris Brands i dr.* (C-547/14, EU:C:2016:325).
- 44 Osim toga, mogućnost da pojedinci pred nacionalnim sudovima ističu nevaljanost općeg akta Unije nije uvjetovana pretpostavkom da je navedeni akt već bio predmet mjera primjene donesenih na temelju nacionalnog prava. U tom je pogledu dovoljno da se pred nacionalni sud iznese stvarno postojeći spor u kojem se postavlja prethodno pitanje valjanosti takvog akta. Ta je pak pretpostavka ispunjena u glavnom postupku, kao što to proizlazi iz točaka 21., 33., 34., 41. i 42. ove presude (vidjeti analogijom presude od 10. prosinca 2002., *British American Tobacco (Investments) i Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, t. 40.; od 16. lipnja 2015., *Gauweiler i dr.*, C-62/14, EU:C:2015:400, t. 29.; od 4. svibnja 2016., *Pillbox 38*, C-477/14, EU:C:2016:324, t. 19. i od 4. svibnja 2016., *Philip Morris Brands i dr.*, C-547/14, EU:C:2016:325, t. 35.).
- 45 U tim okolnostima ne proizlazi da je tužba u glavnom postupku podnesena radi zaobilaženja sustava pravnih sredstava uspostavljenog UFEU-om.
- 46 Na kraju, prethodno navedeni zaključci ne mogu biti dovedeni u pitanje argumentom koji su iznijeli Parlament i Komisija, a prema kojem ovaj predmet, koji se tiče tumačenja i valjanosti uredbe, treba razlikovati od predmeta koji se odnose na tumačenje i valjanost direktive zato što se uredba, za razliku od direktive, izravno primjenjuje u skladu s člankom 288. UFEU-a i da, osim toga, odredbe o kojima je riječ u glavnom postupku u ovom slučaju ne zahtijevaju intervenciju država članica.
- 47 Naime, kao što to proizlazi iz točke 37. ove presude, odgovori Suda na upućena pitanja odredit će u kojem se opsegu mora smatrati da trostrane kartične platne sheme poput Amexa podliježu obvezama iz članaka 3. do 5. i 7. Uredbe 2015/751, koji podrazumijevaju određenu intervenciju država članica. U tom pogledu osobito valja podsjetiti da, u skladu s člancima 13. i 14. te uredbe, države članice, s jedne strane, imenuju nadležna tijela ovlaštena za osiguranje njezine provedbe, kojima su dodijeljene ovlasti za istragu i provedbu, te, s druge strane, utvrđuju pravila o sankcijama koja se primjenjuju na kršenja te uredbe i poduzimaju sve potrebne mjere za osiguravanje njihove primjene. Uostalom, iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da nacionalno tijelo upravlja Ministarstvom financija, koje snosi krajnju odgovornost za ispunjavanje obveza Ujedinjene Kraljevine u skladu s člancima 13. i 14. Uredbe 2015/751 u pogledu bilo kojeg oblika njezine primjene.
- 48 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da je zahtjev za prethodnu odluku dopušten.

Prvo pitanje

- 49 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 1. stavak 5. Uredbe 2015/751 tumačiti na način da je u okviru ugovora između *co-branding* partnera ili zastupnika, s jedne strane, i trostrane kartične platne sheme, s druge strane, nužno da taj *co-branding* partner ili zastupnik nastupa kao izdavatelj u smislu članka 2. točke 2. te uredbe, kako bi se smatralo da ta shema izdaje kartične platne instrumente s *co-branding* partnerom ili preko zastupnika i kako bi je se u tom slučaju smatralo četverostranom kartičnom platnom shemom u smislu prvonavedene odredbe.
- 50 Na samom početku valja primijetiti da se u skladu s člankom 1. stavkom 3. točkom (c) Uredbe 2015/751 njezino poglavlje II., u kojem su člancima 3. do 5. utvrđena pravila o gornjoj granici međubankovnih naknada za transakcije potrošačkim karticama, ne primjenjuje „na transakcije platnim karticama koje su izdale trostrane kartične platne sheme”. Isto tako, člankom 1. stavkom 4. navedene uredbe predviđeno je da se njezin članak 7., koji zahtijeva obvezno razdvajanje kartične platne sheme i izvršitelja obrade, „ne primjenjuje [...] na trostrane kartične platne sheme”.
- 51 Međutim, u članku 1. stavku 5. Uredbe 2015/751, kao i u njezinu članku 2. točki 18., koji definira što je trostrana kartična platna shema, predviđeno je da, kada takva shema „ovlasti druge pružatelje platnih usluga za izdavanje platnih instrumenata na temelju kartica ili prihvaćanje platnih transakcija na temelju kartica, ili oboje, ili izdaje platne instrumente na temelju kartica s *co-branding* partnerom ili putem zastupnika, to se smatra četverostranom kartičnom platnom shemom”.
- 52 Iz toga proizlazi da trostrana kartična platna shema načelno ne podliježe obvezama iz članka 3. do 5. i 7. Uredbe 2015/751, osim ako se nalazi u jednom od triju hipotetskih slučajeva iz njezina članka 1. stavka 5., to jest ako je ovlastila drugog pružatelja platnih usluga za izdavanje kartičnih platnih instrumenata ili prihvaćanje kartičnih platnih transakcija, ili oboje (prvi hipotetski slučaj), ako je izdala kartične platne instrumente s *co-branding* partnerom (drugi hipotetski slučaj) ili ako je izdala platne instrumente preko zastupnika (treći hipotetski slučaj). Naime, u skladu s potonjom odredbom, u svakom od tih triju slučajeva trostrana se kartična platna shema smatra četverostranom kartičnom platnom shemom.
- 53 U predmetnom slučaju American Express tvrdi da članak 1. stavak 5. Uredbe 2015/751 treba tumačiti na način da se trostrana kartična platna shema može smatrati četverostranom samo pod uvjetom da treći pružatelj platnih usluga nastupa kao izdavatelj ili prihvatitelj u okviru platne transakcije, i to u svojstvu ovlaštenog izdavatelja, ovlaštenog prihvatitelja, *co-branding* partnera koji obavlja djelatnost izdavanja umjesto trostrane kartične platne sheme ili zastupnika koji obavlja djelatnost izdavanja umjesto te sheme.
- 54 U tom pogledu valja podsjetiti da, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, prilikom tumačenja odredbe prava Unije valja uzeti u obzir ne samo njezin tekst već i njezin kontekst te zadane ciljeve propisa kojeg je dio (presuda od 21. rujna 2017., Komisija/Njemačka, C-616/15, EU:C:2017:721, t. 43. i navedena sudska praksa).
- 55 Kao prvo, što se tiče izraza upotrijebljenih u članku 1. stavku 5. Uredbe 2015/751 za opisivanje drugog i trećeg hipotetskog slučaja koji su njime predviđeni i koji su predmet prvog prethodnog pitanja, valja primijetiti da je u članku 2. točki 2. Uredbe 2015/751 „izdavatelj” definiran kao „pružatelj platnih usluga koji se ugovorom obvezuje platitelju dati platni instrument za iniciranje i obradu platiteljevih platnih transakcija na temelju kartica”. U uvodnoj izjavi 29. te uredbe pojašnjeno je pak da se „[u]sluga izdavanja temelji [...] na ugovornom odnosu između izdavatelja platnog instrumenta i platitelja, neovisno o tome drži li izdavatelj novčana sredstva u ime platitelja”, da „[i]zdavatelj platitelju stavlja na raspolaganje platne kartice, odobrava transakcije na terminalima ili ekvivalentnim uređajima te može prihvatitelju jamčiti plaćanje za transakcije koje su u skladu s pravilima relevantne sheme” i da „[s]toga, sama distribucija platnih kartica ili tehničke usluge, poput obrade i pohrane podataka, ne predstavlja izdavanje”.

- 56 Kad je riječ o drugom hipotetskom slučaju predviđenom člankom 1. stavkom 5. Uredbe 2015/751, to jest sklapanju ugovora između trostrane kartične platne sheme i *co-branding* partnera, valja naglasiti da je u njezinu članku 2. točki 32. „*co-branding*” definiran kao „uključivanje barem jednog platnog brenda i barem jednog neplatnog brenda na isti platni instrument na temelju kartica”. Člankom 2. točkom 30. navedene uredbe izraz „platni brend” definiran je pak kao „materijalni ili digitalni naziv, termin, znak, simbol ili njihova kombinacija, kojima je moguće naznačiti prema kojoj se kartičnoj platnoj shemi izvršavaju platne transakcije na temelju kartica”.
- 57 Što se tiče trećeg hipotetskog slučaja predviđenog člankom 1. stavkom 5. Uredbe 2015/751, to jest sklapanja ugovora između trostrane kartične platne sheme i zastupnika, točno je da ta uredba ne definira tko je „zastupnik”. Međutim, iz uvodne izjave 2. Direktive 2015/2366, koja je također jedan od akata pravnog okvira Unije o platnim uslugama, proizlazi da je navedeni revidirani pravni okvir dopunjen Uredbom 2015/751. Nadalje, iz uvodne izjave 6. te direktive proizlazi da je zakonodavac Unije namjeravao osigurati dosljednu primjenu zakonodavnog okvira o platnim uslugama širom Unije.
- 58 Međutim, kao što je to istaknuo American Express, člankom 4. točkom 38. Direktive 2015/2366 „zastupnik” je definiran kao „fizička ili pravna osoba koja djeluje u ime institucije za platni promet pri pružanju platnih usluga”, pri čemu je pojašnjeno da je prema njezinu članku 4. točki 3. i Prilogu I. izdavanje platnih instrumenata i/ili prihvaćanje platnih transakcija jedna od tih usluga.
- 59 Stoga se iz relevantnih definicija izraza „*co-branding*” i „zastupnik” ne može zaključiti da *co-branding* partner ili zastupnik koji sklopi ugovor s trostranom kartičnom platnom shemom nužno mora nastupati kao izdavatelj u smislu članka 2. točke 2. Uredbe 2015/751.
- 60 Slijedom toga, kao što je to u biti istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 87. i 90. svojeg mišljenja, neizbježno se mora utvrditi da ni iz teksta članka 1. stavka 5. ni iz teksta članka 2. točke 18. Uredbe 2015/751 izričito ne proizlazi da *co-branding* partner ili zastupnik mora sam biti uključen u aktivnost izdavanja. Da je pak zakonodavac Unije htio ograničiti područje primjene članka 1. stavka 5., on je to mogao izričito propisati kako bi postigao takav učinak (vidjeti analogijom presudu od 19. ožujka 2009., Komisija/Italija, C-275/07, EU:C:2009:169, t. 99.).
- 61 Nadalje, iako je točno da bi prema uvodnoj izjavi 28. Uredbe 2015/751 „trostrane kartične platne sheme u kojima se pružatelji platnih usluga koriste kao izdavatelji ili prihvatitelji trebalo [...] promatrati na isti način kao četverostrane kartične platne sheme”, iz toga se ne može zaključiti da je samo takva situacija obuhvaćena područjem primjene njezina članka 1. stavka 5. U tom pogledu, kao što to proizlazi iz točke 52. ove presude, tom je odredbom obuhvaćen, među ostalim, i hipotetski slučaj u kojem trostrana kartična platna shema „ovlasti druge pružatelje platnih usluga za izdavanje platnih instrumenata na temelju kartica ili prihvaćanje platnih transakcija na temelju kartica, ili oboje”.
- 62 Osim toga, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 90. svojeg mišljenja, čini se da iz teksta članka 1. stavka 5. Uredbe 2015/751, a osobito iz riječi „[k]ada trostrana kartična platna shema [...] izdaje platne instrumente na temelju kartica”, proizlazi da je sama ta shema uključena u aktivnost izdavanja.
- 63 Kao drugo, što se tiče strukture te odredbe, nesporno je da se trostrana kartična platna shema mora smatrati četverostranom osobito u prvom hipotetskom slučaju iz te odredbe, to jest kada ta shema „ovlasti druge pružatelje platnih usluga za izdavanje platnih instrumenata na temelju kartica ili prihvaćanje platnih transakcija na temelju kartica, ili oboje”.
- 64 Slijedom toga, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 77. i 78. svojeg mišljenja, tom prvom hipotetskom slučaju odgovara situacija u kojoj treća osoba sklapa ugovor s trostranom kartičnom platnom shemom prema kojem ta treća osoba izdaje kartične platne instrumente ili prihvaća kartične platne transakcije.

- 65 Stoga se neizbježno mora utvrditi da bi tumačenje koje American Express zastupa u pogledu drugog i trećeg hipotetskog slučaja iz članka 1. stavka 5. Uredbe 2015/751, prema kojem je ugovor s trećom osobom obuhvaćen tim slučajevima samo kada treća osoba izdaje kartične platne instrumente za tu shemu, moglo uvelike umanjiti njihov doseg.
- 66 Nadalje, iako prvi hipotetski slučaj izrijeckom upućuje na činjenicu da je ovlaštena treća osoba također „pružatelj platnih usluga”, u drugom i trećem hipotetskom slučaju nije izričito predviđeno da *co-branding* partner ili zastupnik mora nužno biti pružatelj tih usluga. Ne može se stoga isključiti mogućnost da *co-branding* partner bude uključen u aktivnosti koje nisu platne usluge, a time i one koje se ne sastoje od izdavanja kartičnih platnih instrumenata ili prihvaćanja kartičnih platnih transakcija.
- 67 Kao treće, što se tiče ciljeva koji se žele postići Uredbom 2015/751, uključujući odredbe o kojima je riječ u glavnom postupku, iz uvodne izjave 43. vidljivo je da su njezini ciljevi utvrđivanje jedinstvenih zahtjeva za kartične platne transakcije i internetska i mobilna plaćanja na temelju kartica. Konkretno, prema njezinoj uvodnoj izjavi 10., uređivanjem međubankovnih naknada želi se poboljšati funkcioniranje unutarnjeg tržišta i doprinijeti smanjenju transakcijskih troškova za potrošače.
- 68 Što se tiče primjenjivosti tog uređenja na trostrane kartične platne sheme, iz uvodne izjave 28. Uredbe 2015/751 proizlazi da je zakonodavac Unije smatrao nužnim da se u određenim okolnostima te sheme smatraju četverostranim kartičnim platnim shemama i da podliježu istim pravilima kao i one, kako bi se uzelo u obzir „postojanje implicitnih međubankovnih naknada i doprinijelo stvaranju ujednačenih uvjeta [tržišnog natjecanja]”.
- 69 Štoviše, iz mnogih odredaba Uredbe 2015/751 – konkretno iz uvodne izjave 31., članka 5. i članka 13. stavka 6. – vidljivo je da je njezin cilj također spriječiti zaobilaženje pravila iz te uredbe, a osobito onih o gornjoj granici međubankovnih naknada.
- 70 Što se tiče međubankovne naknade, ona je u članku 2. točki 10. Uredbe 2015/751 široko definirana kao „naknada koja se izravno ili neizravno (tj. preko treće strane) plaća za svaku transakciju između izdavatelja i prihvatitelja uključenih u platnu transakciju na temelju kartica”, pri čemu se „[n]eto nadoknada ili druga dogovorena naknada smatra [...] dijelom međubankovne naknade”. Člankom 2. točkom 11. „neto nadoknada” definirana je pak kao „ukupan neto iznos plaćanja, popusta ili poticaja koje je izdavatelj primio od kartične platne sheme, prihvatitelja ili bilo kojeg drugog posrednika u vezi s platnim transakcijama na temelju kartica ili povezanim aktivnostima”.
- 71 U tim okolnostima, kao što to u biti navodi Komisija, nije isključeno da se određena vrsta protučinidbe ili pogodnosti može identificirati kao implicitna međubankovna naknada u smislu uvodne izjave 28. Uredbe 2015/751, pri čemu *co-branding* partner ili zastupnik s kojim je trostrana kartična platna shema sklopila ugovor nije uključen u njezinu aktivnost izdavanja. Zbog toga bi moglo postati teško postići ciljeve Uredbe 2015/751, a osobito onaj njezina članka 1. stavka 5., koji se sastoji od osiguravanja ujednačenih uvjeta tržišnog natjecanja, kada bi situacije u kojima *co-branding* partner ili zastupnik ne nastupa kao izdavatelj u smislu njezina članka 2. točke 2. morale biti izuzete od primjene pravila iz njezinih članaka 3. do 5. i 7.
- 72 Slijedom toga, kada trostrana kartična platna shema sklopi ugovor o *co-brandingu* u smislu članka 2. točke 32. Uredbe 2015/751 ili ugovor sa zastupnikom u smislu članka 4. točke 38. Direktive 2015/2366, ta se shema mora smatrati četverostranom kartičnom platnom shemom u skladu s člankom 1. stavkom 5. navedene uredbe, tako da se na nju primjenjuju obveze koje proizlaze iz članaka 3. do 5. i 7. te uredbe.
- 73 S obzirom na prethodno navedeno, na prvo pitanje valja odgovoriti da članak 1. stavak 5. Uredbe 2015/751 treba tumačiti na način da u okviru ugovora između *co-branding* partnera ili zastupnika, s jedne strane, i trostrane kartične platne sheme, s druge strane, nije nužno da taj *co-branding* partner

ili zastupnik nastupa kao izdavatelj u smislu članka 2. točke 2. te uredbe, kako bi se smatralo da ta shema izdaje kartične platne instrumente s *co-branding* partnerom ili preko zastupnika i kako bi je se u tom slučaju smatralo četverostranom kartičnom platnom shemom u smislu prvonavedene odredbe.

Drugo pitanje

- 74 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita jesu li članak 1. stavak 5. i članak 2. točka 18. Uredbe 2015/751 nevaljani u dijelu u kojem predviđaju da se trostrana kartična platna shema mora smatrati četverostranom kartičnom platnom shemom samo zato što je sklopila ugovor s *co-branding* partnerom ili zastupnikom, iako on u okviru tog ugovora ne nastupa kao izdavatelj u smislu članka 2. točke 2. te uredbe.

Povreda obveze obrazlaganja

- 75 Što se tiče povrede obveze obrazlaganja valja podsjetiti na ustaljenu sudsku praksu Suda prema kojoj obrazloženje Unijina akta koje se zahtijeva u skladu s člankom 296. stavkom 2. UFEU-a, iako mora na jasan i nedvosmislen način odražavati zaključke institucije koja je donijela predmetni akt, kako bi se zainteresiranim osobama omogućilo upoznavanje s razlozima poduzimanja mjere kao i Sudu izvršavanje njegove nadzorne ovlasti, ne mora sadržavati napomenu o svim pravnim ili činjeničnim elementima koji su relevantni. Poštovanje obveze obrazlaganja, s druge strane, mora se ocjenjivati ne samo s obzirom na tekst akta nego i na njegov kontekst te na sva pravna pravila kojima se uređuje dotično područje (presuda od 16. lipnja 2015., Gauweiler i dr., C-62/14, EU:C:2015:400, t. 70. i navedena sudska praksa).
- 76 Usto, Sud je u više navrata smatrao da bi, ako iz općeg akta jasno proizlazi bit cilja koji institucija želi ostvariti, bilo pretjerano zahtijevati posebno obrazloženje za različite tehničke izbore koji su učinjeni (presuda od 3. ožujka 2016., Španjolska/Vijeće, C-26/15 P, neobjavljena, EU:C:2016:132, t. 31. i navedena sudska praksa).
- 77 U ovom slučaju u uvodnoj izjavi 28. Uredbe 2015/751 dovoljno se jasno navodi zašto se u određenim slučajevima trostrane kartične platne sheme izjednačavaju s četverostranim. Naime, kao što je to navedeno u točki 68. ove presude, prema toj uvodnoj izjavi trostrane kartične platne sheme moraju se smatrati četverostranim i pridržavati se istih pravila upravo kako bi se „uvažilo postojanje implicitnih međubankovnih naknada i doprinijelo uspostavi jednakih uvjeta [tržišnog natjecanja]”, dok bi se „[mjere za] transparentnost i druge mjere koje se odnose na pravila poslovanja trebal[e] primjenjivati na sve pružatelje usluga”.
- 78 Usto, iz uvodne izjave 28., članka 1. stavka 5. druge rečenice i članka 2. točaka 17. i 18. Uredbe 2015/751 jasno su vidljive razlike između trostranih i četverostranih kartičnih platnih shema koje opravdavaju to da se prve izjednačavaju s drugima samo djelomično radi primjene pravila o gornjoj granici međubankovnih naknada i razdvajanju kartične platne sheme i izvršitelja obrade.
- 79 Slijedom toga, kao što je to u biti naveo nezavisni odvjetnik u točki 117. svojeg mišljenja, s obzirom na to da objašnjavaju ukupnu situaciju koja je dovela do djelomičnog izjednačavanja trostranih kartičnih platnih shema s četverostranim i opće ciljeve koji se time žele postići, navedene odredbe omogućavaju zainteresiranim osobama da spoznaju razloge koji opravdavaju to izjednačavanje, a Sudu da izvrši svoj nadzor, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 75. ove presude.
- 80 U tim okolnostima, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točkama 75. i 76. ove presude, zakonodavac Unije nije bio dužan u Uredbi 2015/751 pružiti obrazloženje za svaki od tehničkih odabira koji je učinio, a na kojima se temelje tri hipotetska slučaja iz članka 1. stavka 5. te uredbe.

81 Prema tome, ne može se smatrati da je Uredba 2015/751 u tom pogledu zahvaćena povredom zbog nepostojanja obrazloženja koja bi dovela do nevaljanosti njezina članka 1. stavka 5. i članka 2. točke 18.

Očita pogreška u ocjeni

82 Iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da se u glavnom postupku valjanost članka 1. stavka 5. i članka 2. točke 18. Uredbe 2015/751 osporava argumentom da su te odredbe navodno zahvaćene očitom pogreškom u ocjeni. Naime, njima je predviđeno da za izjednačavanje trostrane kartične platne sheme s četverostranom u okviru ugovora između *co-branding* partnera ili zastupnika, s jedne strane, i trostrane kartične platne sheme, s druge strane, nije nužno da je prvo navedeni uključen u njezinu aktivnost izdavanja.

83 Međutim, iz elemenata podnesenih Sudu u okviru ovog postupka ne proizlazi da je zakonodavac Unije zbog toga u pogledu članka 1. stavka 5. i članka 2. točke 18. Uredbe 2015/751 počinio očitu pogrešku u ocjeni.

84 Konkretno, kao što je to u biti istaknuo nezavisni odvjetnik u točkama 121. do 124. svojeg mišljenja, na temelju nijednog elementa koji je podnesen Sudu ne može se dokazati da je u pogledu pravila predviđenih člancima 3. do 5. i 7. te uredbe, kako bi se ostvarili ciljevi navedeni u točkama 67. do 69. ove presude, zakonodavac Unije počinio pogrešku prilikom odabira stupnja izjednačavanja koji treba primijeniti na trostrane i četverostrane kartične platne sheme.

Povreda načela proporcionalnosti

85 Valja podsjetiti da, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, načelo proporcionalnosti zahtijeva da su akti institucija Unije prikladni za ostvarenje legitimnih ciljeva koje slijedi zakonodavstvo o kojem je riječ i da ne prekoračuju granice onoga što je nužno za ostvarenje tih ciljeva (presuda od 16. lipnja 2015., Gauweiler i dr., C-62/14, EU:C:2015:400, t. 67. i navedena sudska praksa).

86 Što se tiče sudskog nadzora poštovanja tih uvjeta, Sud je zakonodavcu Unije u okviru izvršavanja dodijeljenih mu nadležnosti priznao široku diskrecijsku ovlast u područjima u kojima njegovo djelovanje podrazumijeva izbore kako političke tako i gospodarske ili socijalne naravi, prilikom čega treba izvršiti složene ocjene i procjene. Prema tome, ne traži se odgovor na pitanje je li mjera usvojena u takvom području bila jedina ili najbolja moguća, s obzirom na to da na njezinu zakonitost može utjecati samo očita neprikladnost u odnosu na cilj koji nadležne institucije žele postići (presuda od 8. lipnja 2010., Vodafone i dr., C-58/08, EU:C:2010:321, t. 52. i navedena sudska praksa).

87 Budući da se u ovom slučaju na temelju nijednog elementa koji je podnesen Sudu ne može dokazati da članak 1. stavak 5. i članak 2. točka 18. Uredbe 2015/751 nisu prikladni za ostvarivanje svojih zadanih legitimnih ciljeva, kako su navedeni u točkama 67. do 69. ove presude, valja odbiti argument prema kojem te odredbe ne poštuju načelo proporcionalnosti, u dijelu u kojem izjednačavanje trostrane kartične platne sheme s četverostranom ne uvjetuju time da dotični *co-branding* partner ili zastupnik nastupa kao izdavatelj. Konkretno, kao što je to navedeno u točki 71. ove presude, budući da nije isključeno da u slučaju ugovora o *co-brandingu* ili zastupanju može postojati određena vrsta protučinidbe ili pogodnosti, pri čemu *co-branding* partner ili zastupnik ne mora nužno biti uključen u njezinu aktivnost izdavanja, s obzirom na takve ciljeve nije bilo očito neprikladno i takve naknade podvrgnuti primjeni gornjih granica za međubankovne naknade predviđenih u toj uredbi.

88 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da prilikom ispitivanja drugog pitanja nije utvrđeno ništa što bi moglo utjecati na valjanost članka 1. stavka 5. i članka 2. točke 18. Uredbe 2015/751.

Troškovi

- ⁸⁹ Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 1. stavak 5. Uredbe (EU) 2015/751 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o međubankovnim naknadama za platne transakcije na temelju kartica treba tumačiti na način da u okviru ugovora između *co-branding* partnera ili zastupnika, s jedne strane, i trostrane kartične platne sheme, s druge strane, nije nužno da taj *co-branding* partner ili zastupnik nastupa kao izdavatelj u smislu članka 2. točke 2. te uredbe, kako bi se smatralo da ta shema izdaje kartične platne instrumente s *co-branding* partnerom ili preko zastupnika i kako bi je se u tom slučaju smatralo četverostranom kartičnom platnom shemom u smislu prvonavedene odredbe.**
- 2. Prilikom ispitivanja drugog prethodnog pitanja nije utvrđeno ništa što bi moglo utjecati na valjanost članka 1. stavka 5. i članka 2. točke 18. Uredbe 2015/751.**

Potpisi